

MISTET ALT I JAKTEN PÅ Å VÆRE BEST

FOKUS PÅ:

Fremover setter søkelyset på rus- og narkotika-problematikk i Narvik. Denne uka vil vi gi et unikt innblikk i miljøet.

Esben (54) var sjef for 70 ansatte, hadde hus, kone, bil og barn, men samtidig en mørk hemmelighet som kostet ham alt.

ANDREAS HAAKONSEN /
FOTOGRAF: KRISTOFFER KLEM
BERGERSEN
andreasaha@fremover.no
kristofferbe@fremover.no

Det er slutten av november. Været er en plass mellom høst og vinter. Det er sludd i luften og sørpe på bakken i det vi trasker gjennom sentrum for å møte Esben Haldorsen, en tidligere rusmisbruker.

Vi møtes i andre etasje på E-verksbygget i avdelingen for Rus og Psykiatri.

Esben Haldorsen (54) jobber i en brukerorganisasjon på rusfelt ved navn Marborg. Der er han ansatt som delvis brukermedvirker i Narvik kommune og delvis driftsansvarlig for det brukerstyrte ettervernstilbudet Café Exit i Narvik.

- Jeg har gruet meg som en hund til dette. Det er tungt å raske opp i gammel dritt.

Det er det første Esben sier når vi møtes på kontoret hans.

Esben tar seg en slurk av colaboksen som står på skrivepulten. Han skjelver litt på hånda. Kanskje er det fordi han er nervøs.

- Hva er det dere ønsker å vite? spør han med et lite smil.

- Alt. Vi vil høre din historie, Esben, svarer jeg.

Han tar fram tre tettskrevne A4-ark og legger brillene ytterst på nesetippen.

- Når man er rusmisbruker er det vanskelig å huske hva som skjedde når. Derfor har jeg skrevet ned det jeg husker fra den tiden, forteller Esben.

Et langt liv har fått plass på tre små ark. Han sitter der med fortiden sin mellom hendene.

Trygt hjem

Året er 1961. Esben blir født i Tromsø som familiens første-født.

- Jeg er vokst opp i et trygt og godt hjem, sier han forsiktig. Esben er ikke høy i hatten. Han snakker lavt og titter nærmest bare ned i arkene. Snusen under leppa byttes ut i et høyt tempo.

Han forteller om en aktiv barndom med idrett og venner. En oppvekst der lite stikker seg ut fra alle andre barns oppvekst.

Esben er blitt 11 år. Han er den samme aktive gutten. Så får han beskjed om at foreldrene skal skille seg.

- Jeg visste ikke om noen på min alder som hadde skilte foreldre. Jeg husker det veldig godt. Jeg bestemte meg for å skulle bli best. Best i alt. Best på skolen og spesielt best i idrett. Jeg trodde dette ville gjøre at foreldrene mine skulle finne tilbake til hverandre.

Første møte med dop

Årene gikk. Esben var en skikkelig treningsnarkoman og energibunt.

Han hadde gått ferdig ungdomsskolen i Tromsø og bestemte seg for å flytte til Nordreisa for å gå videregående skole.

- Det var her jeg fikk mitt første møte med hasj. Jeg var 18 år gammel og kom i kontakt med det på skolen. Hasjen har aldri vært min rus, forteller han.

HJELPER ANDRE: I dag jobber Esben med å hjelpe tidligere rusmisbrukere og andre som er i rehabilitering til å holde seg rusfri.

FOTO: KRISTOFFER KLEM BERGERSEN

Knappe to år seinere fikk han sitt første møte med det som seinere skulle vise seg å koste ham alt i livet.

- Jeg var rundt 20 år og var på fest sammen med folk jeg hadde vokst opp med. Flere av disse er narkomane den dag i dag. Det var her jeg fikk tilbud om å prøve amfetamin for første gang.

Esben takket ja til tilbudet, men det skulle vise seg å gå flere år før problemene oppstod.

- Jeg begynte i militæret etter jeg var ferdig med skolen. Etter militæret jobbet jeg som taxisjåfør i Tromsø i fire år. Jeg ruset meg aldri når jeg jobbet i taxien, bedyrer han.

Suksess

Da Esben var 25 år fikk han sin første jobb innfor dagligvarehandelen som selger for Staburet.

Deretter steg han i gradene og representerte flere forskjellige firmaer innfor bransjen.

Nå var han ikke bare en treningsnarkoman, men også en arbeidsnarkoman.

- Jeg ble i 1994 headhunnet som kjøpmann for Eurospar i Tromsø, sier Esben. Han virker tryggere nå. Han har rettet seg mer opp i ryggen og prater litt høyere.

Da Esben begynte i jobben i 94, omsatte butikken for 18 millioner kroner. Tolv år senere omsatte butikken hans for 90 millioner. Han hadde ansvaret for cirka 70 ansatte, og i tillegg satt han i kjøpmannsrådet i Oslo.

- Alt dette gjorde jeg som narkoman, sier han alvorlig og tar av seg brillene.

- I 2003 hadde vi Skandinavia beste butikkresultat. I 2004 ble vi kåret til årets handels og service bedrift i Tromsø - som første dagligvarekjede i historien. Alt mens jeg var narkoman, fortsetter han.

Gammel kjenning

Esbens intense ønske om å være best i alt gjorde at han jobbet opp mot 100 timer i uka, året rundt.

Det gikk så langt at Esben følte at det å sove om natta var bortkastet tid.

I 2001 han begynte å ruse seg på amfetamin.

- Grunnen til at jeg begynte å ruse meg var at jeg jobbet så mye at jeg måtte ha noe for å slappe av. Den eneste gangen jeg hadde fri fra jobb var når jeg ruset meg, forteller han.

Esben visste hvilken rus amfetamin ga ham etter å ha brukt det sporadisk i 20-årene.

- Da jeg startet sa jeg til meg selv at jeg kun skulle bruke amfetamin i helgene. Jeg skulle selvfølgelig klare å styre dopet, han titter forsiktig ned i arkene sine.

- Det klarte jeg ikke. Man klarer ikke det. Til slutt raknet alt. Jeg begynte å ta amfetamin hver dag, sukker han.

Det koster krefter å snakke om gamle synder. Esben ser sliten ut. Han tar seg en slurk cola og en ny snus.

- Jeg tok amfetamin om morgenen og gjennom dagen. Når

jeg skulle sove måtte jeg ta Imovane (journ.anm. sovemedisin) på kvelden for å slappe av.

Ingen spurte, men alle visste

På dette tidspunktet har Esben en suksessfull jobb og tjener gode penger. Esben har tre barn og kone - alle uvitende om at pappa og ektemann er narkoman.

- Jeg har aldri sagt det til dem, men de vet det, sier han litt forsiktig.

I 2006 begynte verden til Esben å falle sammen.

På hjemmebanen skrantet ekteskapet og de endte opp med å gå hver til sitt.

- Det var press fra alle kanter. Fra jobben, fra et ekteskap som ikke fungerte og et press om å være pappa for barna mine. Det

var umenneskelig å stå i alt sammen uten å kunne fortelle det til noen, sier han og gnir seg i øynene.

Det tydelig at dette tar ham tilbake til en tung tid i livet hans.

Han tar seg en pust i bakken og en ny slurk med cola.

Samme året sykemeldte Esben seg. Han var helt tom.

- Alle skjønte at noe var galt, men ingen visste at jeg var narkoman. Jeg fikk spørsmål om jeg drakk mye, men det gjorde jeg jo ikke. Jeg fikk aldri spørsmål om jeg brukte narkotika, fortsetter han.

Etter å ha ruset seg i seks år mens han var butikksjef, valgte han å si opp jobben.

BARNDOMMEN: Esben vokste opp sammen med to søstre i Tromsø.

LIVET HAN HADDE FORSVANT

Esben ble boende alene i eneboligen i over ett år etter at han sluttet i jobben.

- Etter at jeg hadde betalt alt av regninger og barnebidrag satt jeg igjen med et par hundrelapper. Da begynte jeg å dele amfetamin, sukker han.

Esben hadde fortsatt kontaktene fra oppveksten. De kunne skaffe ham amfetamin som han kunne selge videre.

- Dealingen jeg holdt på med var til folk som var i miljøet. Folk som var i arbeid sånn som meg. Jeg drev ikke med noe rekuttering. Det føler jeg er viktig å få fram, sier Esben.

- Jeg var en ressurs i narkomiljøet i Troms. Jeg hadde både bil og lappen. Derfor kunne jeg levere der andre ikke hadde mulighet til, forteller Esben.

- Dette har jeg aldri fortalt foreldrene mine. Nå må jeg ta meg en prat med modern og fadem, humrer han.

Nordlandsklinikken

29. oktober 2007. Esben havner på sitt første klinikkopphold. Han legges inn på Nordlandsklinikken (nå Russeksjon Narvik, journ.anm.).

- Det tok fire døgn før jeg kom ut av rommet. Jeg skjemtes så jævlig. Datteren min satt hjemme i Tromsø og skulle feire tiårsdagen, og der satt jeg på klinikk. Jeg hadde sagt at jeg var på sykehuset. Jeg hadde gått fra daglig leder til narkoman. Det var litt av en fallhøyde.

Esben var innlagt på klinikken fra oktober til januar 2008.

- Da kom jeg ut og var nykter i rundt et halvt år.

I slutten av 2008 var han tilbake på Nordlandsklinikken igjen, denne gangen til starten av 2009.

Leksa var den samme som sist - det raknet - igjen.

- Da jeg kom ut hadde jeg et halvt år nøkternhet da også. Jeg skulle bare prøve amfetamin én gang etter en fest - det varte i ni måneder, sier Esben.

Arresten

Da det raknet igjen i 2009 tok han opp dealingen igjen ved årsskiftet.

Etter ett års tid ble han tatt.

- Jeg og en kompis var i Oslo, bare en uke etter 22. juli 2011. Da var det politi over alt. Vi ble stoppet i en vanlig rutinekontroll på vei ut av Oslo. Da ble jeg tatt med to hektogram speed (journ.anm. amfetamin). Kompisen min ble tatt med et hektogram speed og en del hasj. Da ble vi tauet inn i Oslo, forteller han.

- Det var her jeg bestemte meg for at nok var nok. Dette har jeg heller aldri fortalt foreldrene mine, men det skal jeg gjøre nå, smiler han.

Da Esben kom tilbake fra hovedstaden flyttet han til en venn innerst i Skjomen.

- Kompisen min driver med vedhogst i Skjomen. Jeg kom dit like etter jeg satt i varetekt i Oslo. Jeg fikk bo i en campingvogn utenfor huset hans i ett og et halvt år.

Tromsøværingen var krysstallklar. Han var ferdig med narkotika. Han skulle få skikk på livet sitt igjen.

På denne tiden var Esben 52 kilo og sliten. Han brukte seks måneder til å få energi til å jobbe igjen.

- Jeg jobbet i skogen. Det var beintøft. Det var mye som måtte bygges opp, men etter hvert kom energien. Til slutt fikk jeg så mye energi at folk trodde jeg var begynt å ruse meg igjen, ler han.

Etter noen måneder kontaktet Esben Nordlandsklinikken med ønske om å begynne å levere urinprøver.

- Jeg kjørte fra Skjomen to ganger i uken for å levere urinprøver. Det var en investering for framtiden. Jeg leverte prøver i åtte måneder - fram til rettsaken i Oslo.

Da Esben ankom retten hadde han søknad om samfunnsstraff med seg og fikk den innvilget. Istedenfor ti måneder i fengsel, fikk han 271 timer med samfunnsstraff.

- Det var fordi jeg viste overfor retten at jeg var i en rehabiliteringsfase og at jeg hadde vært nykter over lengre tid. Jeg hadde endret livet mitt, forteller han.

Ville hjelpe andre

Tilbake i Narvik etter rettsaken kontaktet Esben Rustjenesen i Narvik og NAV. Der kom han i kontakt med Agenda. Han ønsket å være med å hjelpe andre som var i samme situasjon som han selv hadde vært i.

- Jeg begynte å jobbe på Plattform 1 før KIF (Kriminalomsorgen i frihet journ.anm.) kom på banen. De lot meg fullføre samfunnsstraffen mens jeg var der, forteller Esben.

54-åringen stortrivdes i jobben og fikk til slutt en full stilling ved Plattform 1. En stilling han hadde frem til 1. oktober 2014. Da begynte han å jobbe som brukermedarbeider på Café Exit.

I september året etter fikk han tilbud om jobb som brukermedarbeider i Marborg for Narvik kommune.

- Jeg er mer stolt av den jobben jeg gjør nå, enn den jobben jeg gjorde som daglig leder i butikk. Når jeg ser på foreldrene mine, ungene mine og nettverket rundt meg nå, så ser jeg at alle er begynt å senke skuldrene sine og gi meg tillit igjen. - Hva med rusproblemene da?

- Suget er alltid der. Det kommer det alltid til å være, men nå har jeg opparbeidet meg en vanvittig fallhøyde. Jeg kan rett og slett ikke havne utpå igjen.

KJEMPET MOT TÅRENE: Esben Haldorsen (54) er i dag rusfri, men måtte kjempe med tårene under intervjuet med Fremover. 54-åringen synes det var tungt å rippe opp i gamle sår fra fortiden.